

Biblioteques en clau participativa: del servei al procés

Publicat per [Interacció](#) [1] el 08/02/2018 - 12:09 | Última modificació: 13/04/2026 - 15:40

La participació ciutadana en cultura sovint s'invoca com a principi, però no sempre es concreta en pràctiques operatives. El quadern de la Diputació de Barcelona sobre biblioteques introdueix un desplaçament interessant: no tracta la participació com un complement del servei, sinó com una condició per definir-lo. La biblioteca ja no es pensa només com un equipament que ofereix serveis, sinó com un espai que es construeix amb la comunitat des de l'inici.

El punt de partida és aparentment senzill: una biblioteca de qualitat és aquella que escolta i incorpora les necessitats de la ciutadania al llarg de tot el seu cicle de vida, des del disseny fins a l'avaluació. Aquesta afirmació, però, té implicacions profundes. Vol dir que la definició dels serveis, dels espais i fins i tot de les funcions de l'equipament no pot quedar restringida a l'àmbit tècnic o institucional.

El document estructura aquesta idea en termes de procés. A la pàgina 3, el diagrama del cicle de creació d'una biblioteca mostra com la participació es pot incorporar en diferents fases: diagnosi, programació, disseny arquitectònic, planificació del servei i retorn a la ciutadania. No es tracta d'un moment puntual, sinó d'un fil conductor que travessa tot el projecte. Aquesta continuïtat és clau per evitar processos participatius simbòlics o desconnectats de la presa de decisions.

Un altre element rellevant és la importància de les condicions prèvies. El quadern insisteix en preguntes que sovint es passen per alt: hi ha voluntat política real per incorporar la participació? Existeixen espais i experiències prèvies al municipi? Es disposa dels recursos tècnics i metodològics necessaris? La participació no és només una metodologia. És una decisió institucional que requereix temps, recursos i coherència.

El text també redefineix el paper de la biblioteca. Més enllà de la seva funció cultural i educativa, es planteja com un agent comunitari i un espai de trobada capaç d'articular relacions al territori. Aquesta mirada amplia el seu impacte: la biblioteca no només respon a necessitats, sinó que contribueix a construir-les col·lectivament.

Ara bé, el document no idealitza el procés. Reconeix que les metodologies, la durada i els temes a tractar dependran de cada context local. Això introdueix una idea important: no hi ha models replicables sense més. La participació és situada i requereix adaptació constant.

El desplaçament més significatiu arriba al final: passar de treballar "per a la ciutadania" a fer-ho "amb la ciutadania". Aquesta formulació, que pot semblar retòrica, apunta a un canvi de paradigma en la gestió cultural. Implica reconèixer la ciutadania no només com a usuària, sinó com a agent en la definició de les polítiques i serveis.

El quadern, en conjunt, obre una qüestió que va més enllà de les biblioteques: fins a quin punt els nostres equipaments culturals estan pensats com a espais de servei o com a espais de decisió compartida?

[La Participació Ciutadana en la creació i/o millora de les biblioteques públiques](#) [2]

Categories: Manual, guia

Categories: Informes i documents

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: gestió cultural

Etiquetes: planificació cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/2018/participacio-biblioteques>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/quadern_participacio_biblioteques.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7442>